

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE DRAMA TEKNİĞİNİN ROLÜ

Gülden TÛM*

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde genellikle öğretmen merkezli ve dilbilgisi odaklı geleneksel teknikler kullanıldığı için dilin en önemli işlevlerinden biri olan iletişimsel boyut göz ardı edilebilmektedir. Bu yüzden yabancı öğrenciler Türkçeyi öğrenirken, geleneksel metotların kullanımında kendilerini güvende hissetseler de iletişimsel anlamda kendilerini ifade etmekte zorluk çekmektedirler. Belirli bir öğrenim sürecinin sonunda ise öğrencilerin genellikle belirli kalıplar içerisinde kısa ve basit konuşmaları yerine getirdikleri gözlenmektedir. Ders kitapları da öğrencilerin dil örneklerini sunmada yetersiz kaldığından öğrencilerin ders içi ve dışı isteklendirmeleri düşük düzeyde kalmaktadır. Hâlbuki son yıllarda gittikçe daha çok önem kazanan Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde hedefe ulaşmak için iletişimsel boyutun da göz önüne alınması dil öğreniminde zorunlu görünmektedir.

Bu güne kadar yapılan çalışmalarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dramanın rolü ile ilgili verilere rastlanmamıştır. Bu çalışmada, drama tekniğinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilere hangi boyutta söz varlığı ve kültürel öğeleri kazandırdığı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Drama tekniği, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, İletişimsel yaklaşım, Farkındalık.

* Yrd. Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İngilizce Bölümü, guldentum@gmail.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

**THE ROLE OF DRAMA TECHNIQUE
TO TEACH TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE****ABSTRACT**

In teaching Turkish as a foreign language (TFL), grammar and teacher centered techniques and method are used and communicative approach is neglected. Thus, even though learners coming from different language families feel safe when traditional methods are used in the classroom, they have difficulties with expressing themselves in real communication. The results of the achievement tests indicate that learners of Turkish as a foreign language use certain and familiar phrases in short sentences during communication. Course books are sometimes insufficient to introduce various language patterns and learners lack motivation in class. However, TFL has gained a considerable importance lately and if the drama technique is taken into consideration during teaching process, learners can reach their target very easily. So far, there has been encountered no study on drama technique in TFL. Therefore, the aim of this survey is to investigate how drama technique can help students to learn Turkish language and cultural values.

Key Words: Drama technique, Teaching Turkish as a foreign language, Communicative approach, Awareness.

Giriş

Dil öğretiminde Drama tekniği orta çağlardan beri uygulanmakta hem hedef dili hem de dilin etkilendiği kültürü tanımada önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin kendilerini hayali bir durumda örnek aldıkları kişilerin kimliğine sokarak uyguladıkları drama, sözel ve beden dillerini kullanarak kendilerini en iyi şekilde ifade edebildiklerini göstermektedir. Başka bir anlatımla, sadece öğrencilerin başka kimliğe bürünerek dil üretmelerine imkan sağlamayıp öğrencilerin sosyal, zihinsel ve dilbilimsel gelişimine de yardımcı olmakla birlikte hareket etme sorumluluğunu da geliştirerek dil ve kültüre olan duyuşsal farkındalıklarını artırmaktadır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Wessels (1987: 7) dramayı ‘‘Drama yapmaktır’’ olarak tanımlarken dramanın aslında tamamen bir katılım ve deneyim yoluyla öğrenmeden ibaret olduğunu dile getirmekte ve öğrencilerin, yalnızca dinleme, hatırlama, görme ya da açıklamadan ziyade, deneyim kazanarak bir anlamda kişisel bir seyahate çıktıklarını ifade etmektedir. Demirel (2007: 70) ise dramayı öğrencilerin hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğrenecekleri bir yol olarak tanımlamakta, problem çözme ve iletişim kurma yeteneğini geliştirdiğini ifade etmektedir. Böylece drama, bireylerin temel becerilerini geliştirerek iletişim kurma, çağdaş toplumun gereklerini yerine getirme, bilinçli kararlar verme ve öğrenmeyi sürdürme gibi gereksinimlerine katkıda bulunmaktadır (Öztürk, 2008: 1). Buna ilaveten drama, öğrencilerin ders konularıyla bağlantılı değişik araçlar kullanma becerisini geliştirerek gruptaki arkadaşları ile çözüm stratejilerini tartışma, beden dilini kullanma, grup içinde canlandıracağı nesnenin rolünü kendi kavramlarını geliştirip birleştirerek oynamasını sağlar. Böylece özellikle ders esnasında bireylerin enerjilerini öğrenmeye yönlendirerek *öğrenci merkezli etkinlikleri* geliştirmek drama yoluyla kolay ve eğlenceli olabilir. Böylece, drama öğrencilerin kendi duygu, düşünce ve hayallerini kullanarak bunları açıkça ifade etmelerine yardımcı olurken (Flennoy, 1992’den akt. McMaster, 1998: 576) bir anlamda yaşam sanatına dönüşmektedir (Nutku, 1997’den akt. Öztürk, 2008: 4).

Drama tekniğinin ülkemizde kullanımı ilk olarak 1951 yılında ortaokul programlarında özellikle tarih ve edebiyat derslerinde görülmüştür. Cumhuriyet’in ilk yıllarında İ. H. Baltacıoğlu’nun ‘okulda tiyatro’ anlayışı ile daha önce kullanılan ‘dramatizasyon’ tekniğine getirdiği yenilikler, Türkiye’de bu alanda çağdaş bir yaklaşım getirmiştir. 1980’lerin başında bu yaklaşım yeniden ele alınarak okullarda yaygın olarak ana dil öğretiminde kullanılmış ve günümüze kadar gelmiştir (Öztürk, 2008: 3). Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanıldığına dair çalışmalar yoktur.

Drama tekniğinin dil (anadil ve/veya yabancı dil) öğretiminde iki türü vardır: *Doğal* ve *Biçimsel* drama. Doğal drama tekniğinde bireyler serbest konuşma alışkanlığı, duygu ve düşüncelerini kendi sözcükleriyle diledikleri gibi ifade etme şansına sahip olurlar. Biçimsel drama tekniğinde ise oynanacak oyun ve hikâyeler yetişkin öğrenciler tarafından paylaşılıp ezberlendiği ve provası yapıldığından daha ciddi ve planlıdır (Demirel, 2007: 71). Günümüzde her iki drama türü de çoğunlukla eğlenceli ve oyun şeklinde sunulduğundan öğrencilerin kendilerini tanıma fırsatı bularak öğrenim deneyimlerini geliştirmesine olanak sağlamaktadır. Bu açıdan

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

bakıldığında drama bir Çin atasözünün “Anlatırsanız unuturum, gösterirseniz hatırlarım, yaptırırsanız öğrenirim” ifade ettiği gibi rol yapmaktan çok öğretici yönüyle ortaya çıkmaktadır. Böylece Vygotsky’nin sosyo-kültürel kuramında belirttiği gibi öğrenciler öğrenme sürecinde karşılaştıkları gerçek yaşam problemlerini çözerken farkında olmadan yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı bulacaklardır (Akar-Vural ve Çelen, 2009: 427).

Drama her ne kadar eğlenceli bir şekilde verilmeye çalışılsa da eğitimde hâlihazırda ders araç ve gereçleri yaygın şekilde kullanılmaktadır. Wessels’a (1987) göre, ders kitaplarında yer alan metin ve konuşmalar öğrenme için gerekli kelime ve ifade tarzlarını barındırmasına rağmen, bunlar öğrencileri konuşmaya ve öğrenmeye teşvik etmek yerine, onları engelleyen kâğıt üzerinde cansız söz diziminden başka bir şey değildir. Bu yüzden, drama teknikleri bir yazını öğrenme süreci içinde öğrencilerin duyguları, hayalleri ve düşünceleri ile birleştirerek hayata döndürmelerine yardımcı olurken aynı zamanda öğrencilerin kendi ekininden farklı bir kültürü keşfetmesine de yardımcı olmaktadır (Heinig, 1987’den akt. McMaster, 1998: 575). Örneğin, biçimsel dramada yetişkin öğrenciler öğrendikleri ve sınıf içi etkinliklerinde diğer arkadaşlardan gelen dönütlerle dil yapılarının daha iyi pekiştirerek doğal ortamlarda hedef dili kullanma imkânı bulmaktadırlar. Sadece hedef kültürde değil kendi kültürü ile ilgili bir efsaneyi Türkçedeki uygun dil yapılarıyla anlatarak sınıfta diğer kültürlerden gelen kişilerle paylaşmakta ve kültürler arası bir aktarımı hedef dilde gerçekleştirebilmektedir.

McMaster, (1998) dramanın sadece öğrenciler için değil öğretmenler için de çok değerli bir araç olduğunu belirtmekte ve öğrencilerin dil yetisini birçok açıdan geliştirdiğinin öğretmenler tarafından gözlemlendiğini ifade etmektedir. Çünkü öğrenme etkinlikleri sınıf ortamını küçük bir sahneye dönüştürerek öğrencileri aslında ileride hayat diye adlandırılacak daha büyük sahneye hazırlar. Bundan ötürü de her türlü etkinliğe katılacak öğrencileri yüreklendirecek ve yaptıkları işin önemini kavratacak olanlar öğretmenlerdir.

1. Dil Öğretiminde Dramanın Rolü

1.1. Dil Öğretiminde Dramanın Olumlu Yönleri

Dil öğretiminin temel amacı, hedef dili öğrenen bireyler arasında iletişimi sağlamaktır. Konuşma becerisi sadece sözler, telaffuz ve yapılarla değil aynı zamanda duygular, güdüler ve anlamlarla da ilgilidir. Bu yüzden, öğrencileri öğrenme etkinliklerinin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

merkezinde tutan dramanın aşağıda sınıflandırıldığı gibi dil öğretimine birçok katkısı vardır.

a. Drama ile dil yapıları daha eğlenceli uygulanır.

Türkçeyi yabancı dil olarak ğrenenler, Türkçenin gerek kendilerinden farklı bir dil ailesinden gelmesi gerekse dilbilgisi ve sesletimindeki farklılıkları yüzünden ilk aŐamada çok zorluk çekmektedirler. Bu durumda dili “daha zevkli hale getiren” drama, Türkçeyi öğrenirken dil öğrenme sürecini sıradan olmaktan kurtaracak, daha verimli hale getirecektir. Mordecai’nin (1985: 13) de öne sürdüğü gibi; ikinci dil ğretimi ile birlikte drama etkinliklerinin birleŐimi eğlenceli, zengin ve amacı belli olan deneyime zemin hazırlamaktadır.

b. Drama ile dil daha rahat bir iletişim ortamında öğrenilir.

Yıllardır süregelen çalışmalar ders kitaplarının bir dilin yapısını öğretmede etkili olmasına rağmen dilin kullanım özgürlüğünü öğrencilere veremediğini göstermektedir. Ders kitapları müfredatın yapısını sağlamakta eŐsiz bir kaynak olarak görülse de, yabancı dil boyutunda yeterince verimli olamamıŐtır. Çünkü kitaplarda yer alan karşılıklı konuşmalar yalnızca tek yollu iletişim olarak kullanılmaktadır. Oysa ki, drama bu gibi iletişim araçlarının nasıl, nerede ve ne zaman kullanılması gerektiğini belirlemede faydalı olmuŐtur. Maley ve Duff (1982: 14) her öğrencinin zaman zaman herhangi bir baskı olmadan ve rahat bir Şekilde dili kullanma ortamına ihtiyaç duyduğunu vurgulamıŐ ve drama etkinlikleri esnasında hedef dilin daha rahat öğrenileceğini belirtmiştir.

c. Drama ile sözcükler doğru telaffuz edilir ve doğru vurgulanır.

Latin alfabesinden oluŐması ve yazıldığı gibi okunmasından dolayı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, kendi ana dillerinden farklı sesletilen ya da kendi alfabelerinde olmayan bazı harfler yüzünden bu dili öğrenirken telaffuz hatası yapacaklardır. Bunun en önemli ve temel sebebi ise aşağıdaki sadece bir harf örneğinde gösterildiği gibi öğrencilerin kendi dilleri ile kıyaslayarak bazı harfleri sesletmesidir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Örnek: *C harfinin değişik dillerde söylenişi*

Dil	Harf	Harf	Sözcük	Söyleyiş	Sesletim
Türkçe	C	C	Cam	/ca:m/	C
İngilizce		C	Car	/ka:r/	K
			Cell	/sel/	S
			Ocean	/oşın/	Ş
		Ch	Chair	/çer/	Ç
Lehçe		C	celo	/tselo/	Ts
		Ch	Chemia	/hemya/	H
Çekçe		C	Otec	/atets/	Ts
		Č	Číslo	/çislo/	Ç
		Ch	Archív	/arhiv/	H
	Cz	Czech	/çeh/	Ç	
Toplam					7 farklı ses

İletişim için en önemli şart sadece harfleri değil hedef dildeki sözcükleri de doğru bir şekilde sesletebilmektir. Bir dilin yapısı ne kadar iyi bilinirse bilinsin, iletişim aracı olarak kullanıldığı zaman hatalar yapıyorsa bireylerin birbirlerini anlamaları da zor olacaktır.

Örnek:

Söylem	Söylenmek istenen
Dün çok güzeldi.	a) <i>Düğün çok güzeldi.</i>
	b) <i>Dün çok güzeldi.</i>

Goodwin'in (2001: 126) de ileri sürdüğü gibi drama, özellikle telaffuz öğretiminde olumlu ve kalıcı bir etkiye sahiptir. Çünkü iletişimin bütün parçaları (telaffuz, tonlama, doğru yerde kullanma vb.) drama etkinlikleri yoluyla pekiştirilebilir.

d. *Drama ile öğrencilerin sözdizimsel ve söylemsel olarak dili kullanmada güveni artar.*

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, hedef dilin farklı olmasından dolayı kullanım inceliklerini öğrenmeye meraklı ve dili uygulamada risk almaya eğilimlidirler. Bu eğilim ve ilgiyi arttırmak ya da azaltmak çoğunlukla sınıf içi ve dışı kullanılan teknik

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

ve yöntemlere bağlıdır. Merak ve kafalarında olan soru işaretleri sınıfta sınıma etkinlikleri/drama teknikleri ile giderildike daha fazla güdülenme olacaktır.

e. Drama ile öğrencilerin her ortamda doğru kelime kullanma ve ifade etme biçimleri gelişir.

Drama etkinlikleri daha önceden öğrenilmiş sözcük ve yapı bilgilerini tekrar etme ve pekiştirme imkânı sağlar (Mordecai, 1985: 14). Sam (1990: 86) drama tekniklerinin öğrencilerin daha önce dağarcıklarında olan sözcük ve ifade tarzlarını pekiştirmekle kalmayıp özellikle gerçek yaşamda doğru ifadeleri uygulayabildiklerini vurgulamıştır.

rnek:

<i>Söylem</i>	<i>Söylenmek istenen</i>
Ben erken kalkmaya anlaştım.	<i>a) Ben erken kalkmak için anlaştım.</i>
	<i>b) Ben erken kalkmaya alıştım.</i>
Siyah gzli zm boylu.	<i>Siyah gzli uzun boylu</i>
Dn gece ay tamdı.	<i>Dn gece dolunay vardı.</i>
Birkaç tane duydum.	<i>a) Birkaç defa duydum.</i>
	<i>b) Birkaç kez duydum.</i>
Tamam sorumsuz.	<i>a) Tamam sorun yok.</i>
	<i>b) Tamam biliyorum o sorumsuz birisi.</i>

Tüm (2010: 55, 67, 111, 125, 143).

f. Drama ile üst bilişsel beceriler gelişir ve metinlerin yan ya da alt anlamlarının algılanması kolaylaşır.

Drama, ğrenci merkezli olduğundan öğrencinin kendine güvenini geliştirirken bireysel olarak da yeni fikirler üretmesine, alt ve stbilişsel becerilerini geliştirmesine ve farkındalık kazanmasına yardımcı olur. Örneğin; belirli kültür ve gruplara ait metin ya da şiirleri seçtiğinde bu tip yazınlarla ilgili farkındalığı artar.

g. Drama ğretmen için öğrettiği dilin değerlendirilmesidir.

Öğretmen ğrencilerin sınıf içi etkinliklerde ürettikleri rol ile gerçek kullanımda ideal olan dil yapısı arasındaki farka odaklanmalı, çeşitli modelleri sunabilmeli ve öğrencilerin hedef dilde net bir şekilde istediğini ve dşndğn doğru iletmesine yardımcı olmalıdır. Vygotsky'nin vurguladığı gibi öğretmenin; öğrencinin hedef dilde

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

yapamadıklarını başarınca kadar ‘yakın gelişim alanlarında’ bulunması, onların dil becerilerini doğru edinmelerini sağlaması ve bunu değerlendirmesi gerekmektedir. Bir başka anlatımla öğretmenler öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirerek öğrencilerin bu becerilerle ilgili problemlerin (kendi dillerinde olması durumunda dahi) üstesinden gelebilmeleri için bir değerlendirme yapar (El-Nady, 2000: 46).

h. Drama, kültür taşıyıcısıdır.

Dil ile kültür arasında güçlü bir bağ olmasının nedeni gelenek, görenek ve inançların dil ile taşınmasıdır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler dili zenginleştiren deyim, atasözleri, kalıp sözlerin anlam ve ardındaki mantığı anlamak isterler. Bu da sınıf içinde yapılan drama etkinlikleri sayesinde öğrencilere aktarılır.

i. Drama, öğrencileri gerçek yaşama hazırlar.

Öğrenciler dil becerilerini çok iyi geliştirseler ve söz dizimsel yapıyı ileri düzeyde kurabilseler dahi gerçek yaşamda oluşan olaylar önceden tahmin edilemeyeceği için gerçek yaşamda iletişim kurma öğrenciler için zor olabilir. Çünkü öğrendikleri dil kullanımların ne zaman ve nerede kullanılacağı konusunda emin olamayabilirler. Bu durumda drama öğrencilere gerçek yaşamdaki dil kullanımlarını doğrudan vererek doğal ortamlarda nasıl davranmaları gerektiği ve ortama göre söylemlerini şekillendirebilmeyi öğretir.

1.2. Dil Öğreniminde Dramanın Olumsuz Yönleri

Dil hem bilişsel hem de sosyal süreçlerden geçilerek öğrenildiğinden, aynı ortamdaki öğrencilerin bireysel farklılıklarından dolayı dil edinimi süreçlerinde aynı başarıyı göstermedikleri gözlemlenmektedir. Özellikle drama gibi öğrencilerin iç dünyalarını ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaran tekniklere öğrencilerin olumsuz yaklaşımları dil edinimlerini olumsuz etkileyebilir. Bu durumda drama aşığıdaki nedenlerden dolayı dil öğretimine katkıda bulunamayabilir.

a. Drama ile etkinlikler yapaydır ve her düzey için uygun değildir.

Dramada yaratılan durumlar öğrencilerin gerçek ihtiyaçlarına uygun olmayabilir ve öğrenciler bu tür durumlardaki etkinlikleri gerçek yaşama uygun bulmayacaklarından isteklendirilmeleri gerçekleşmeyebilir. Ayrıca, drama ile öğrencilerin değişik dil yapılarıyla karşılaşmaları söz konusu olacağından başlangıç düzeyleri için sözdizimsel ve anlambilimsel zorluk oluşturabilir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

b. Drama ile oğrenciler utanma duygusunu yoğun hissederler.

Yetişkin oğrenciler drama yapma konusunda kendilerini rahat hissetmeyebileceklerinden her rol için oğrencilerin gönüllü olarak isteklendirilmeleri zor olabilir.

c. Drama ile yanlış dil yapıları benimsenip yerleşebilir.

Dramada oğretmen, oğrencilerin yanlış kullanımlarını her zaman düzeltmenin isteklendirmeyi azaltacağı düşüncesiyle yaygın düzeltme yapmayacağından oğrenciler uygun olmayan tümce ya da yanlış yapıları benimseyerek kullanma yoluna gidebilir.

2. Dramanın Dil Kullanımına Etkisi

2.1. Dramanın Sınıf İçi Etkinliklere Olan Etkisi

Gözaydın (2010: 104) günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak oğretimi ile ilgili uygulamalara bakıldığında, genellikle dilbilgisinden başlanması gerektiği inancına ulaşıldığını belirtmektedir. Bu durumu da Türkçenin yapı itibarıyla diğer dillerden farklı olmasıyla açıklamaktadır. Akcan (2009: 210) dilbilgisi odaklı yaklaşımın, dilbilgisinin anlamlı bir ortam içerisinde sunulmasının oğrenci katılımını artıracakını ve dilin bir bütün halinde kullanılmasını sağlayacağını belirterek Türkçeyi yabancı dil olarak oğreten oğretmenlerin dilbilgisi odaklı yaklaşımı benimsediklerini vurgulamaktadır.

Türkçenin oğretiminde dilbilgisi kullanımı yaygın olmasına rağmen oğrencilerin dil yapısıyla ilgili yetiyi kazandıktan sonraki uygulama safhasında en etkili ve dersin amacına en uygun uygulanan yöntemlerden birisi gösterip yaptırma'dır. Türkçenin yabancı dil olarak oğretildiği çok kültürlü ortamlarda, dilbilgisi birimlerinin drama teknikleriyle sınıf içi etkinliklerinde kullanılması oğrencileri daha çok oğrenmeye teşvik edecek ve sınıf ortamına daha çok coşku taşıyacaktır (Heldenbrand, 2003: 2). Bu yönüyle, her ne kadar Maley ve Duff (1982: akt. Heldenbrand, 2003: 28) dramayı 'uyarılara aldırma'dan yüksek duvara tırmanan şımarık bir çocuğa' benzetse de Türkçenin yabancı dil olarak oğretilmesinde drama, oğrencilerin dil etkinliklerine büyük bir oranda katılma fırsatı vermekte ve dil yapıları (dilbilgisi, söz varlığı) ile dil becerilerini (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmektedir. Drama tekniğinin sınıf içi etkinliklere taşınması durumunda dersler oğrenci merkezli olacak, oğrenciler basmakalıp ezber tümceler yerine daha doğal yollarla birbirleriyle iletişim kurmayı başaracak ve dilin doğal kullanıldığı ortamlarda da

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

edindikleri dil birimlerini akıcı ve doğru şekilde kullanma fırsatı bulacaklardır...

2.2. Dramanın Dil Becerilerini Geliştirmeye Olan Etkisi

Yabancı dil becerilerini geliştirmedeki ana problemler öğrenci tümcelerinin kısa ve konuşmaların basit ve kalıplaşmış olmasıdır. Bunun nedeni, öğrencilerin genellikle hedef dili iletişim kurmak için değil; belirli dil testlerinde başarılı olmak için öğrenmeleridir. Bu öğrenciler gerçek anlamda iletişim kurmak zorunda kaldıklarında ise kendi ana dillerine ya da ara dile (İngilizce) dönerek iletişimi sürdürmeye çalışmaktadırlar (El-Nady, 2000: 42). Öğrencilerin hedef dilde iletişime devam etmelerini sağlamak, dil becerilerini ve iletişim verimliliğini geliştirmek için drama tekniklerinin ana özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamada yarar vardır.

- a. Öğrencileri yalnızca kural ve yapıdan oluşan dil öğretiminden uzak tutması,
- b. Birden çok birey tarafından etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve öğrenci katılımın oluşmasına atmosfer sağlanması,
- c. Yaşamda karşılaşılan ya da karşılaşma olasılıkları fazla olan gerçek durumlarla ilgili etkinliklere yer vermesi,
- d. Bireyler arası bilgi alışverişine katkıda bulunması ve hedef dilin içselleştirilmesine olanak sağlanması ve
- e. Dil öğrenimini daha zevkli ve gerçekçi halde sunmasıdır.

Bu özelliklerden de anlaşılacağı gibi, dilde iletişime devam etmek bilişsel düzeyde oluşur ve etkileşim doğrudan öğrencinin beyinde çeşitli dil yetilerinin birbiriyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkar (Johnson, 2004'ten akt. Uysal, 2009: 72). Aslında öğrenci kendisiyle etkileşim içindedir; yaratılmış sosyal bağlamda benzetim ve rol yapma aracılığıyla kendisine tarif edildiği şekilde hareket eder. Öğrenciden beklenen sosyo-kültürel yapıları keşfederek uygulamasıdır. Bu bağlamda açıkça ifade edilmelidir ki iletişimsel beceri, yalnızca dilbilgisi kurallarını ve bu kuralların nasıl oluşturulduğunu kapsamaz; aynı zamanda bu kuralların ne zaman, nerede ve kiminle kullanıldığını da içerir. Drama gibi farklı öğretim tekniklerinin kullanılması için dil öğretiminde iletişim için gerekli olan “Ne söylemeliyim?”, “Kime söylemeliyim?”, “Nerede söylemeliyim?”, “Ne zaman söylemeliyim?” ve “Nasıl söylemeliyim?” gibi bireyler arasında iletişimin verimliliğini etkileyecek sorulara yanıt verilmelidir. Farkında olmadan olumlu ve

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

etkili bir şekilde hedef dili kullanıp çevresindeki bireylerle kendi ortamlarında doğal yollardan etkileşime girmesini sağlayan drama tekniğiyle öğrenciler iletişimsel anlamda yaşamlarında etkin ve aktif olacaklardır.

2.3. Dramanın Hedef Kültürü Anlamaya Olan Etkisi

Uysal (2009: 96) dilin doğru bir şekilde kullanılabilmesi ve başarılı bir iletişimin sağlanabilmesi için yabancı dil eğitiminin amacının sadece dilbilgisi, sözcük bilgisi ve iletişim yetisi değil, “kültürlerarası iletişim yetisi” kazandırmak olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü kültürlerarası iletişim yetisi hedef dildeki kültürel bakış açılarını, düşünüş biçimlerini doğru bir şekilde anlayıp yorumlayabilmeyi; kendi toplumunda kimsenin farkında bile olmadığı varsayımları, değerleri ve gerçeklikleri sorgulayabilmeyi gerektirmektedir. Ayrıca, dil belli kültürel bağlamlarda o çevrenin gereklerine uygun kullanıldığından yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişim yetisi, dil kullanımı ve kültürel bağlam farkındalığının oluşturulması açısından dramaya mutlaka yer verilmelidir (Byram, 2003’ten akt, Uysal, 2009: 96). Bu durumda, dramanın bir iletişim amacı güdüp öğrencinin sosyo-kültürel gereksinimlerini karşılamada en temel yöntemlerden birisi olarak hedef dili doğal ortamlarında kullanmada kolaylık sağlamasında göz önüne alınması gereken ilkeler:

1. İşin deneyimli öğretmen tarafından bilinerek yapılması,
2. Dramadaki rolleri üstlenen öğrenci grubunun dil seviyesine göre kelime, yapı ve dilin seçilmesi,
3. Dramada öğrencilerin dil seviye farklılıklarının göz önüne alınarak rollerin dağıtılması,
4. Dramanın deneyimli olmayı gerektirmediğinin kavranması,
5. Utangaç öğrencilerin rolleri istedikleri takdirde seçebileceklerinin ifade edilmesi,
6. Dramanın sosyal ihtiyaçları karşılamada yardımcı olması,
7. Dramada eğlenerek öğrenmenin esas olduğunun bilinmesi ve
8. Hataların bazen dilin doğru ortamlarda kullanım şeklini sunabileceğinin vurgulanmasıdır.

Bütün bu ilkeler Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimini gerçekleştirmekte ortam yaratmaktır. Ancak bu ortamın kültür ve dilin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

en temel özelliklerini yansıtabilecek şekilde olması büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla, iletişim yönünden bireyleri rahatlatan drama, öğrenme açısından ele alındığında öğrencilerin kendi hayal dünyasındaki kişileri oynamalarına olanak sağlayarak zengin iç dünyalarının dil yardımıyla sınıf ortamına taşınmasını sağlar.

3. Yöntem

Betimsel bir nitelik taşıyan bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerden drama konusundaki görüşleri istenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin sözcüğü doğru yerde kullanması ve okuduğu metinleri anlayıp anlamadığı ile ilgili olarak yazılı ve sözlü sınav verilerek buradaki veriler nitel ve nicel olarak değerlendirilmiştir.

3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini, 2009-2010 akademik yılının güz ve bahar yarıyılarında Çukurova Üniversitesi'ne değişik Avrupa ülkelerinden (Belçika, Çek Cumhuriyeti, İtalya, Polonya ve Romanya) gelen ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Erasmus öğrencileri oluşturmaktadır (N. 29). Bu öğrencilerden güz yarıyılında Türkçe dersi alan grup (13 öğrenci) kontrol grubu olarak ele alınmıştır. Kontrol grubu ile 14 hafta Türkçe ders kitabı kullanılmış ve drama ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Öğrencilerin Türkçe dil düzeyi başlangıçtır ve Türkçe dersini haftada 3 saat olmak üzere kredili olarak 14 hafta almaktadırlar. Haftalık üç saat dersin 2 saati Türkçe, bir saati ise Türk kültürü ile ilgili bilgileri kapsamaktadır. Bahar yarıyılında Türkçe dersine başlayan grup ise deney grubu (16 öğrenci) olarak ele alınmış ve 14 haftalık süre boyunca Türkçe dersleri hem kitap hem de drama etkinlikleri (karşılıklı konuşma, rol yapma, şarkı, şiir ve doğaçlama) kullanılarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sadece güz ve bahar yarıyılında Türkçe dersi almak isteyen öğrencilerle (N.29) 14 hafta yapılan ders ile sınırlıdır.

3.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Kontrol ve deney gruplarına eğitimlerinin sonunda yazılı ve sözlü sınav verilmiştir. Yazılı sınavda dönem boyunca öğrendikleri bilgileri içeren sözcük bilgisi, açık uçlu sorular, karşılıklı konuşma, boşluk doldurma ve eşleştirmeli tümceler, çeviri ile metin ağırlıklı sorular sorulmuştur. Sözlü sınavı soru-cevap, doğaçlama yoluyla karşılıklı konuşma, sözcük, şiir ve şarkı ve kültürel öğeler içermektedir. Her iki grubun yazılı sınavındaki

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

cevaplar derse girmeyen ve Türk Dili Okutmanı olan bir ğretmen tarafından değerlendirilmiştir.

Her iki gruba da eğitim-ğretim dönemi sonunda *drama* ile ilgili görüşlerini içeren 5 lekli [Her zaman (5), Sık sık (4), Genellikle (3), Nadiren (2), Asla (1)] 40 maddelik soru ile 2 açık uçlu sorudan oluşan bir sormaca verilmiş ve sormacaya cevap vermeleri istenmiştir. Sormacada nitel ve nicel içerik değerlendirmesi yapılmıştır.

4. Bulgular

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan drama tekniğinin dil ğrenimindeki etkisini ölçmek için iki dönem sonunda kontrol ve deney grubu öğrencilerine yazılı ve sözlü verilmiştir. Bu sınavlardaki açık uçlu sorulara doğru ve uygun cevap verebilme, sözcük hatırlama, tümce içerisinde boş bırakılan yerlere uygun sözcük ya da kalıp sözü yerleştirme, tümceleri eşleştirme, verilen tümceyi Türkçeye evirme ve okuduğu metinle ilgili soruları doğru cevaplama ve paragraf yazma kısımları değerlendirilerek veriler elde edilmiş ve aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

4.1. Kontrol ve Deney Grubu Yazılı Final Sınavı Sonuçları

Tablo 1. Kontrol ve Deney Grubu Final Sınavı Sonuçları

<i>Yazılı Final Sınavı</i>	<i>Kontrol Grubu</i>	<i>Deney Grubu</i>
	%	%
Açık uçlu sorular	62	67
Sözcük	34	52
Boşluk doldurma	80	84
Eşleştirme	85	88
Çeviri	26	72
Okuma	44	74
Paragraf yazma	38	69
Kültürel geleri yerinde ve doğru kullanma	12	37

Tablo 1 incelendiğinde, kontrol ve deney gruplarının final sınavlarındaki fark belirgin bir şekilde göstermektedir ki drama

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

tekniklerini kullanarak öğrencinin başarıya ulaşabilmesi, hedef dil ve kültürüne karşı ilgi oluşturmaya ve kültürlerarası iletişim becerilerinin pekiştirilebilmesi sağlanabilir. Örneğin; tabloda sözcük, çeviri, okuma ve paragraf yazmada iki grup arasında belirgin bir fark vardır. Bu farkın ise drama tekniğinin öğrencilerin isteklendirilmesini ve kültürel öğelerin kullanımını fark ederek dilde uygulamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Öğrencilere verilen yazılı sınavlarda dramanın sonucu olarak sosyo-kültürel yaklaşımlarla iletişim kurabilmenin karşılıklı diyalog ya da etkileşim sonucunda gerçekleştiği bu yüzden de konuşmanın evrensel değil sosyal ya da kültürel çevreye bağımlı olduğu görülmektedir (Nystrand, 1989: akt. Uysal, 2009: 93).

4.2. Kontrol Ve Deney Grubunun Drama İle İlgili Sormaca Sonuçları

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan drama tekniğinin dil öğrenimindeki etkisini ölçmek için iki dönem sonunda kontrol ve deney grubu öğrencilerine *drama* ile ilgili görüşlerini içeren ve 4 bölümden sormaca verilmiştir: 1) Dramanın sınıf içi etkinliklere olan etkisi, 2) Dramanın dil becerilerini geliştirmeye olan etkisi, 3) Dramanın hedef kültürü anlama ve iletişim kurmaya olan etkisi ve 4) Drama ile ilgili açık uçlu iki soru. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar istatistiksel analizlerle tablolar halinde aşağıda açıklanmıştır.

4.2.1. Dramanın Sınıf İçi Etkinliklere Olan Etkisi

Tablo 2. Dramanın sınıf içi etkinliklere olan etkisi

S	Sınıf içi etkinlikler	Deney G.		Kontrol G.	
		%	Ö*	%	Ö
1	Türkçe öğretmenim sınıfta rol yapmamı cesaretlendirmiyor.	31	3	62	2
2	Türkçe öğretmeni sınıfta her zaman aynı kitabı kullanıyor.	54	3	31	4
3	Öğretmen sınıfta rol yapmayı sağlayacak değişik materyaller kullanmalı.	46	3	62	4
4	Türkçe öğretmeni sadece kullandığı kitaptan ödevler veriyor.	43	3	54	4
5	Derse gitmeden önce mutlaka	54	4	54	3

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

	devlerimi yapıyorum.				
6	ğretmenim rol yapma ile ilgili bana dev verirse mutlaka onu sınıfta yapıyorum.	56	3	54	1
7	Sınıfta drama yapmak yapay bir etkinliktir.	38	1	46	3
8	Drama teknikleri trk dersinin monotonluğunu ortadan kaldırır.	56	4	38	4
9	Drama teknikleri ğrenci merkezli olduğu için sınıf önünde utanıyorum.	46	2	31	3
10	Kendimi rahat hissetmiyorum çünkü dramada deneyimim yok.	46	2	38	4
11	Sınıfta drama yaparken deneyimli olmamız gerekir.	46	1	46	4
12	Drama etkinlikleri benim ve arkadaşlarımla yaratıcılığını göstermemiz konusunda yardımcı olur.	61	4	46	3

*Her zaman (5), Sık sık (4), Genellikle (3), Nadiren (2), Asla (1)

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde, sınıf içi etkinliklerinde iki grup arasında fark görülmektedir. Örneğin, Kontrol grubu öğretmenin drama ile ilgili değişik materyaller kullanması konusunda görüş belirtmişlerdir. Bu da öğrencilerin kendilerinin isteklendirilmeleri ve uygun materyal seçilmesi durumunda derse daha etkin katılacaklarını göstermektedir. Deney grubu ise değişik drama etkinlikleri yapmış olduğu için materyaller ile ilgili görüşlerini ara sıra yönünde belirtmişlerdir. Deney grubu öğrencileri dramanın dil kullanımındaki önemini belirgin bir şekilde vurgulamaktadırlar. Dramanın kendi kültürlerinde olup olmadığıyla ya da eğitimde drama ile ilgili deneyimleri konusunda kontrol grubu (%38) büyük ölçüde deneyimsiz olduklarını ve (%31) utandıkları için dramayı istemediklerini belirtmişlerdir. Hatta Kontrol grubu sınıfta drama yaparken deneyimli olmalarının gerekli olduğunu belirtmiştir (%46). Aynı grubun drama yapıldığı takdirde dersin monotonluğunun ortadan kalkacağını ifade etmesi bir çelişki gibi görünebilir (%38). Kontrol grubundan büyük bir çoğunluk utangaç olduklarını belirtmekte ve kendilerine dev verildiğinde bunu yerine getiremeyeceklerini ifade etmektedirler. Kontrol grubu dramanın yapay bir etkinlik olduğu konusunda da büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Deney

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

grubunun verilerine bakıldığında dramanın olumlu etkileri görünmektedir. Drama yapan öğrenciler utangaçlık, monotonluk, deneyimli olma ve yaratıcılıklarını gösterme konusundaki genel tutumlarıyla bilişsel kuramların iddia ettiği gibi bireylerin çeşitli değişkenli dil deneyimlerine sınıf içi etkinliklerinde kavuşmaları sonucunda hem bilişsel hem de sosyal bir takım süreçlerden geçerek dili öğrendiklerini göstermektedirler. Sınıf içi etkinliklerde drama yapıldığında öğrencilerin ödevlerini daha kolay yaptıkları da gözlenmiştir.

Öğretmenin sınıftaki rolü öğrencilerin hedef dili akıcı ve güvenle kullanmalarını sağlamaktır. Öğretmenin sınıf içi etkinliklerinde öğrencilerin günlük yaşamda ideal olan dili üretmesine odaklanması ve çeşitli modelleri sunabilmesi gerekmektedir. Böylece, toplumsal kurallar, söz eylemler, deyimler gibi dilin iletişimsel boyutunu oluşturan etkinliklere drama tekniğiyle yer verildiğinde öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesi, kültürel öğelerin çözümlenmesi ve değerlendirilmesi sağlanabilir.

4.2.2. Dramanın Dil Becerilerini Geliştirmeye Olan Etkisi

Tablo 3. Dramanın dil becerilerini geliştirmeye olan etkisi

D	Dil becerileri	Deney G.		Kontrol G.	
		%	Ö	%	Ö
1	Sınıfta ya da dışarda Türkçe konuşmak için kendimi güvende hissetmiyorum.	33	3	46	4
2	Dersteki Türkçe benim dilimi geliştirmeme ve akıcılık kazanmama fırsat vermiyor.	31	2	39	2
3	Dil becerilerimi geliştirmek için ev ödevi yapmak benim için yeterli.	46	4	69	3
4	Ev ödevi yapmayı seviyorum çünkü bunları gerçek yaşamda buluyorum.	38	4	31	2
5	Duygularımı drama etkinlikleri ile daha rahat aktarırım.	54	4	38	3
6	Drama ile Türkçe bilgimi geliştirebilirim.	54	4	46	4
7	Drama günlük yaşamda kullandığım	38	4	38	3

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

	dilde risk almamı sağlar.				
8	Drama gerçek yaşamı yansıtmadığı için beni cesaretlendirmiyor.	54	2	38	3
9	Drama bilişsel ve sosyal ilişki arasındaki bağı kazanmamı sağlıyor.	69	4	42	4
10	Drama etkinlikleri dilin nasıl işlediği konusunda bana deneyim kazandırır.	54	3	31	3
11	Drama etkinlikleri durum ve metinde gizli olan dili kullanmamda beni isteklendirir.	46	3	38	3
12	Drama yoluyla karakterlerin düşünce yapısını daha kolay anlarız.	46	4	46	3
13	Dramada duygudaşlık kurduğumuz için utanmayız.	61	3	38	3
14	İnsanların önünde drama yaparken utanırım.	23	2	23	4
15	Drama kendimi bireysel olarak ifade edebilmemi motive eder.	46	3	54	4

*Her zaman (5), Sık sık (4), Genellikle (3), Nadiren (2), Asla (1)

Tablo 3'te öğrencilere dil edinimi ve uygulamasıyla ilgili tümceler yöneltilmiştir. Verilen dönütler Kontrol grubundaki öğrencilerin sınıf içinde ya da dışarıda hedef dili öğrendikleri halde konuşmak için kendilerini hazır hissetmedikleri (%46) anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, derste verilen ödevlerin yapılması durumunda dil öğreniminin gerçek yaşamdaki uygulamalarına fırsat verdiği konusunda görüş belirtmektedirler. Dil becerilerini geliştirmek için ev ödevinin yeterli olduğunu ve sadece kitap ve öğretmenin verdiği bilgileri kullanarak iletişim kurduklarını söylemektedirler. Drama tekniğinin kullanılması durumunda duygularını daha iyi bir Şekilde aktarabileceklerini ifade etmektedirler. Risk alma konusunda da kesin bir bilgi aktaramamaktadırlar. Drama etkinliklerinin dilin nasıl işlediği konusunda deneyim kazandırıp kazandırmadığı konusunda da bilişsel anlamda etkili bir bilgi aktarmamaktadırlar. İsteklendirme konusunda ise Kontrol grubu öğrencileri fazla etkin değillerdir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Deney grubunun verilerine bakıldığında özellikle, duygularını aktarma, günlük yaşamda dili kullanırken risk alma, sosyal ilişkiler kurabilme konusunda dramanın etkisi görülmektedir. Bu gruptaki öğrenciler bilişsel ve sosyal ilişkiler arasındaki bağı kazanmada istekli olduklarını ve yabancı dilde yeterlik, kendi arzu ve dileklerini ifade etme yeteneğini kazanarak uygun ortamlarda sözel ve vücut dilini kullanabilmektedirler. Buna ilave olarak utangaçlık konusunda Kontrol grubuna göre daha rahat oldukları yukarıdaki tabloda çok belirgindir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde başarı elde edebilmek için de öğretmenlerin dramaya ağırlık vererek öğrenilen hedef dilin konuşulduğu toplumda konuşmanın öğretimi, dilin sesletimi ve ses fizyolojisi konusunda öğrencilerini eğitmeleri gerekmektedir.

4.2.3. Dramanın Hedef Kültürü Anlama Ve İletişim Kurmaya Olan Etkisi

Tablo 4. Dramanın hedef kültürü anlama ve iletişim kurmaya olan etkisi

K	Kültür	Deney G.		Kontrol G.	
		%	Ö	%	Ö
1	Dil öğrenmede duygu ve bilişsel yaklaşım birliktedir.	69	4	46	4
2	Drama teknikleri sosyal ihtiyaçlarımı gidermeme yardımcı olur.	38	5	30	3
3	Drama teknikleri öğrenci merkezlidir ve beni mutlu eder.	54	4	54	3
4	Drama bağımsız düşünmeyi sağlar ve kültürle ilgili değişik perspektifler kazanmamızı sağlar.	54	3	38	4
5	Drama farklı durumlardaki anlamları fark edip kullanmamızı sağlar.	54	4	54	4
6	Drama farklı durumlarda kullanılan sözcük dağarcığımı artırır.	46	4	31	4
7	Drama kültürün zenginliğini ve halkı anlamamı sağlar.	56	4	44	4
8	Drama kültürel standartları ve davranış modellerini anlamama yardımcı olur.	54	4	54	4

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

*Her zaman (5), Sık sık (4), Genellikle (3), Nadiren (2), Asla (1)

Tablo 4'te sosyal ve kültürel unsurları görmek amacıyla verilen sormacanın iki grup tarafından değerlendirilmesi verilmektedir. Vygotsky düşük ve yüksek seviyedeki zihinsel fonksiyonların biyolojik, sosyal, kültürel ya da kurumsal etkilerle çevre tarafından şekillendiğini belirterek bunların daha sonra bireyler tarafından içselleştirilerek geliştirildiğini savunmaktadır. Tablo 3'te kontrol grubu ve deney grubu öğrencilerinin kültürel davranış modelleri ve iletişim kurmayla ilgili görüşlerine yer verilmektedir. Tablodan da görüldüğü gibi her iki grubun da kültürel unsurlarla ilgili görüşleri birbirine yakındır. Başka bir deyişle, bilişsel ve dilsel gelişim yaşanan kültürde bireyler arası kurulan etkileşimden etkilendiğinden öğrenmeyi etkileyerek bilişsel gelişimi yönlendirmekte ve sonuç olarak sosyal ortamlarda bireyler arasında etkileşim olmaktadır. Öğretmenler drama yoluyla dil zenginliğini (örneğin, yüksek sesle şiir okuma ve şarkı söyleme vb) öğrencilere bilgi olarak aktarmalıdır. Böylece öğrenciler sınıf dışında da hedef dili kültürel boyutunu kullanarak iletişim kurabilirler (El-Nady 2000: 47)

4.1.4. Dramadaki Açık Uçlu Soruların Değerlendirilmesi

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere drama ile ilgili verilen sormacada ayrıca iki açık uçlu soru a) *Dramanın yabancı dil öğrenimine olan etkileriyle ilgili görüşlerinizi yazınız* ve b) *Dil öğreniminde drama tekniğinin uygulanmasının öğrencilerin tercih etme nedenlerini yazınız* sorulmuş ve rastgele seçilmiş sormacadaki öğrenci görüşleri yazdıkları dilde Türkçeye çevirmeden aşağıda verilmiştir.

- E1. *When I can use the language in drama, talk and speak in front of the class, I enjoy the classes more. When putting words into a presentation without looking at a book or paper and maybe a few words for help, I learn the most and get the confidence to speak again.*
- E2. *The most languages I've learned included drama in conversation. They were really useful to learn and to listen to others..*
- E3. *Words for communication are helpful to avoid to get barriers for foreign students. This is the power of drama.*
- E4. *Drama in our stage of learning turkish just make us repeat sentences over and over and doesn't teacher help to learn.*
- E5. *Drama is more enjoyable and students work together to do something on their own.*

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

- E6. *I enjoyed drama but sometimes I can feel tired and shy but it push us to be more active in Turkish lessons.*
- E7. *I think using drama helps us to find right words faster. The drama doesn't have to be a story but short dialogues from everyday life. So I better understand the culture.*
- E8. *It is a funny and good way to practice language together. But not everytime is enough of time.*
- E9. *Drama is more to help your social skills and so rich vocabulary in a foreign language. You can see how words are "working" in different situation.*
- E10. *It is good for shy people because they can overcome themselves and their shame.*

Açık uçlu sorular incelendiğinde, drama tekniği uygulanan deney grubu öğrencilerinin çoğunun bu tekniği sevdikleri ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenirken kendilerine uygun öğrenme stratejisi olarak benimsedikleri görülmüştür. Öğrenciler, bu tekniği farklı, etkili ve iyi bir öğrenme yolu olarak gördüklerini ifade etmişler ve öğrendikleri dilin hem kullanımını hem de kültürünü kavrayıp bunu iletişim becerilerinde yansıtabildiklerine ifade etmişlerdir. Bundan ötürü drama, sınıf dışında da öğrencilerin öğrendikleri dilin dünyasını algılayıp, onlara o dilin zenginliğini fark edebilme fırsatı sunabilmektedir.

Dramanın bireylere kazandırdığı bu özellikler ile bireyler yaşamlarında daha etkin ve aktif olduklarını ve o dilin yapısını ve sözcüklerini kullanabilmede zorluk çekmediklerini belirtmişlerdir. Ancak, pek çok öğrenci tarafından çoğu zaman yorucu ve utangaçlığa sebep olduğu düşünülmesine rağmen, öğrenciler zaman içerisinde drama yöntemiyle bu duygularından sıyrıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu da yine dramanın amaçlarından biri olan *duyguları dışa vurabilme* özelliğiyle öğrencilerin gerilimlerinden kurtulup, duygusal yönden geliştiklerini bir kez daha ispatlamaktadır. Buna ek olarak, çoğu öğrenci dramanın birbirleri arasında daha etkili bir iletişim kurmaya yardımcı olduğunu ve kendi düşüncelerini daha özgürce dile getirmelerinin yanı sıra başkalarının da duygu ve düşüncelerine duyarlı olmaya başladıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde drama tekniğinin kullanılma amacı, uzun vadede öğrencilerin bilgileri hatırlamalarını sağlama ve onları daha ileri düzeyde dili kullanmaları konusunda güdüleme, öğrencilere yeni ortamlarda uygulayabilecekleri bilgileri

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

sunarak bilişsel becerilerini geliştirebilmeyi sağlamaktır. Çünkü etkili iletişim, yüzeysel dilbilgisi hatalarından çok her bir sosyo-kültürel bağlam içerisinde geçerli olan konuşmayla gerçekleşebilir. Bu bağlamda öğretmen de sınıf içi ve dışında öğrencilerin hedef dilde iletişimini sağlamak için drama kullanarak kültürlerarası iletişim yetisinin kazandırılmasına odaklanmalı; tüm dil becerilerini birleştirerek etkileşim ve yeniden yapılandırma etkinliklerine yer vermelidir. Bu da, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretecek bir öğretmenin sadece yabancı dil öğretmeni olarak yetişmesiyle değil, ana dili ya da ikinci dil edinimi konusunda yüksek lisans düzeyinde programları takip etmesi, ana dilleri hakkında temel dilbilimsel bilgilere sahip olması ve tercihen çalışacağı ülkenin dili ya da bir dünya dilinde (İngilizce vb) iletişimsel yeterliğe sahip olmasıyla gerçekleşebilir.

Yaşam birkaç durumla sınırlandırılmayacak kadar karmaşık olduğundan dil her olay ya da oluşum karşısında değişik söz varlığı içerir. Bu yüzden özellikle öğrencilerin dikkati hedef dildeki değişik ifade tarzlarına çekilip farkındalık sağlanır ve öğrencilerin dilin nasıl işlediği ile ilgili hipotezler öne sürüp test etmelerine deneme-yanılma yoluyla olanak verilirse dil becerilerine odaklanarak dil edinmeleri kolaylaşabilir. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sadece ders kitapları ve müfredat bu yönde hazırlanmamalı öğretmenler de karşılaştırmalı çalışmalarla kültürel farklılıklar konusunda bilinçlendirilmelidir. Bunun yanı sıra, öğretim tekniklerinden biri olan dramayı kullanacak öğretmenlerin bu yöntemin kullanım özelliklerini çok iyi bilmesi ve kavramış olması gerekmektedir. Böylece bir taraftan öğretmenler yöntem zenginliğine sahip olurken, diğer taraftan da öğrencileri anlama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, değerlendirme-bireşim yapma, bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma, kendini ifade etme, iletişim kurma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma, tartışma, problem çözme ve girişimcilik gibi çeşitli zihinsel ve temel becerileri kazanır. Bu becerilerin kazanılması ve geliştirilmesi, öğrencilerin dili doğru ve etkili kullanmalarına olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- BOURNOT-TRITES Monique, BELLIVEAU George ve SPILIOTOPOULOS Valia, "The Role of Drama on Cultural Sensitivity, Motivation and Literacy in a Second Language Context" **Journal for Learning through the Arts**. 3(1) 2007.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

<http://escholarship.org/uc/item/4v108410>(ET:1.01.2010).

DEMİRCAN Ömer, **Dünden Bugüne Türkiye’de Yabancı Dil**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1988.

DEMİRCAN Ömer, **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**, Ekin Yayınları, İstanbul, 1990.

DEMİREL Özcan, **Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2004.

DEMİREL Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2007.

EL-NADY Mamdouh, “Drama as a Teaching Technique in the Second Language Classroom: Drama as a Teaching Technique, Dialog on Language Instruction”. Vol. 14, Nos. 1&2, pp. 41-48, 2000.

GÖZAYDIN Nevzat, “Yabancılar İçin Türk Dili Öğretiminde Yöntem Sorunu”, **Türk Dili**, Cilt XCVIII, S. 698, s. 99-105, 2010.

GOODWIN Janet, “Teaching Pronunciation”. In M. Celce-Murcia (Ed.), **Teaching English as a Second or Foreign Language** (3rd ed.). Heinle & Heinle, Boston, 2001.

HELDERBRAND Brain, “Drama Techniques in English Language Learning”. **Korea Tesol Journal**, Volume 6, Number 1, 2003.

MCMASTER Jannifer Catney, “Doing” Literature: Using drama to build literacy”. **The Reading Teacher** V. 51 N. 7 574- 584, 1998.

MORDECAI Joyce, Drama and second language learning. **Spoken English**, 18 (2), 12-15, 1985.

ÖZTÜRK Hakan, Türkçe Dersinin Drama Tekniğine Uygunluğu ve Dramanın Türkçe Dersinde Uygulanması, 2008. <http://hakanozturk10.blogcu.com/anadil-egitiminde-drama-teknigi/2863174> (ET: 05.04.2010).

POLAT Tülin, “Avrupalılık Bağlamında Kültür Boyutuyla Yabancı Dil” İstanbul, 2001.

SAM Wan Yee, “Drama in Teaching English as a Second Language:A Communicative Approach”, 1990. **The English**

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*

Teacher, 9. <http://www.melta.org.my/ET/1990/main8.html>
(ET. 20.12.2009).

TAPAN Nilfer, **20. Yzyıl Almanca ğretiminde Kuramsal Temeller ve Uygulanan Yntemler**, İstanbul, 1993.

TM Glden, **Common Mistakes in Turkish Phrases**, Nobel Kitabevi, Adana, 2010.

WESSELS Charlyn, **Drama**, (Series Ed. Maley Alan for Resource books for teachers), Oxford University Press. Oxford, 1987.

ZAFEIRIADOU Nelly, **Drama in Language Teaching: A Challenge for Creative Development**; MA, Ed D TELT State School Advisor, Prefecture of Drama, Vol 23, 2009.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/3 Summer 2010*